

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Miluše Doškové, JUDr. Brigity Chrástilové, JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci navrhovatele **MUDr. J. M.**, zastoupeného advokátem JUDr. Petrem Tomanem se sídlem Trojanova 12, Praha 2, proti odpůrcům **1) Státní volební komisi**, se sídlem nám. Hrdinů 3, Praha 4, **2) PhDr. J. J.**, zastoupenému advokátem JUDr. Jaromírem Císařem se sídlem Dlouhá 39, Praha 1, o návrhu na vydání rozhodnutí o neplatnosti voleb do Senátu Parlamentu České republiky, konaných ve dnech 20. a 21. října 2006 (1. kolo) a ve dnech 27. a 28. října 2006 (2. kolo) ve volebním obvodu č. 38 – M. B.,

t a k t o :

- I. Návrh na neplatnost voleb do Senátu Parlamentu České republiky, konaných ve dnech 20. a 21. října a 27. a 28. října 2006 ve volebním obvodu č. 38 - M. B., **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Navrhovatel podal ve lhůtě stanovené v § 87 odst. 2 zák. č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů (dále jen „volební zákon“), návrh, aby Nejvyšší správní soud rozhodl, že volby do Senátu Parlamentu České republiky, konané ve dnech 20. a 21. října 2006 (1. kolo) a ve dnech 27. a 28. října 2006 (2. kolo) ve volebním obvodu č. 38 – M. B., jsou neplatné.

Navrhovatel v návrhu uvedl, že 1. kolo senátních voleb dopadlo tak, že on, jako kandidát O., získal 19 906 hlasů, tj. 42,75 % hlasů; druhý odpůrce, kandidát České strany sociálně demokratické, získal 14 495 hlasů, tj. 31,13 % hlasů. Navrhovatel postoupil do 2. kola těchto voleb, které se konalo ve dnech 27. a 28. října 2006, spolu s druhým odpůrcem. Podle výsledků voleb navrhovatel získal ve 2. kole 15 056 hlasů, tj. 49,45 %, a druhý odpůrce získal 15 388 hlasů, tj. 50,54 %.

Navrhovatel uvedl, že je občanem zapsaným do stálého seznamu voličů ve volebním okrsku č. 38, kde byl senátor volen, a proto je aktivně legitimován k podání tohoto návrhu.

Navrhovatel v návrhu uvádí, že podle § 84 odst. 4 volebního zákona návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb. Navrhovatel cituje ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu podle níž je třeba, aby v konkrétním případě byly splněny následující předpoklady:

- (1.) protizákonnost, tzn. porušení některých ustanovení volebního zákona;
- (2.) vztah mezi touto protizákonností a zvolením kandidáta, jehož volba je napadena volební stížností, a
- (3.) zásadní intenzita této protizákonnosti, která ve svých důsledcích musí přinejmenším výrazně zpochybňovat volbu kandidáta.

Navrhovatel tvrdí, že v případě voleb do senátu ve volebním obvodu č. 38 – Mladá Boleslav, jejichž platnost tímto návrhem napadá, jsou splněny všechny tři uvedené předpoklady.

Volební zákon byl porušen těmito třemi způsoby:

Dne 27. 10. 2006 se navrhovatel dozvěděl, že ve většině volebních okrsků volebního obvodu č. 38 – M. B. byl v masivním množství, prostřednictvím Č. p., s. p., distribuován leták s nadpisem „Proč se stydím za svého senátora“. Distribucí tohoto letáku došlo ke spáchání trestného činu pomluvy podle § 206 trestního zákona. Navrhovatel proto podal téhož dne na Policii České republiky Okresní ředitelství Mladá Boleslav trestní oznámení. Trestní řízení v této věci je policií dosud vedeno.

Leták je koncipován jako otevřený dopis voličům, ve kterém jeho autor, podepsaný jako J. H. – občan a bývalý zaměstnanec nemocnice, uvádí, proč nechce, aby navrhovatel byl nadále senátorem a proč by ho voliči neměli volit. V předmětném letáku je uvedeno, že se navrhovatel dopouští protiprávního jednání a funkci senátora nevykonává řádně. Navrhovatel se jako senátor nezajímá o problémy občanů, neboť údajně odmítl řešit blíže nespecifikovanou stížnost J. H.

Protiprávního jednání se měl dopustit také tím, že byl jako senátor a lékař vykonávající soukromou praxi opakovaně jmenován členem dozorčí rady „m. nemocnice“, tj. Oblastní nemocnice M. B., a. s. Navrhovatel tvrdí, že všechna tvrzení obsažená v tomto letáku jsou nepravdivá.

Navrhovatel nezná nikoho jménem J. H.. Taková osoba se na něj nikdy neobrátila a nemohl se tedy odmítnout zabývat její stížností. Navrhovatel zjistil, že v této nemocnici nikdy nepracoval tvrzený J. H. Dovojuje tedy, že jméno autora letáku je smyšlené, a tvrzení, že se odmítl zabývat jeho stížností, je tudíž nepravdivé.

Navrhovatel uvádí, že není pravda, že se dopustil protiprávního jednání tím, že se stal členem dozorčí rady nemocnice M. B. V žádném právním předpise není stanovena neslučitelnost funkce senátora s výkonem funkce člena dozorčí rady akciové společnosti, ani zákaz pro senátora vykonávat současně podnikatelskou činnost. K protiprávnímu jednání nedošlo ani tím, že navrhovatel provozoval svou lékařskou praxi i poté, kdy byl jmenován členem dozorčí rady nemocnice M. B. Valná hromada nemocnice M. B. totiž svým usnesením ze dne 1. 2. 2006 s podnikáním navrhovatele vyslovila souhlas.

Navrhovatel dovojuje, že účelem letáku nebylo polemizovat s jeho politickými názory nebo hodnotit jeho chování, na což má každý volič i politický oponent právo, nýbrž uvedením zcela lživých údajů ho znevážit v očích voličů těsně před 2. kolem voleb v době, kdy navrhovatel již nemohl na tyto pomluvy adekvátně reagovat a vyvrátit je. Distribucí tohoto letáku došlo k zjevnému porušení § 16 odst. 2 volebního zákona, podle kterého volební

kampaň musí probíhat čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech a politických stranách nebo koalicích, na jejichž kandidátních listinách jsou uvedeni, zveřejňovány nepravdivé údaje.

Navrhovatel dovozuje, že masivní rozšiřování letáku, který uvádí o něm lživé skutkové údaje v takové době, kdy se proti nim již nemohl bránit a vyvrátit je, je nečestným a nepoctivým vedením volební kampaně ve smyslu § 16 odst. 2 volebního zákona.

Navrhovatel vyslovil přesvědčení, že tento leták byl distribuován v rámci volební kampaně Č. s úmyslem podpořit ve 2. kole senátních voleb druhého odpůrce jako svého kandidáta. Orgány činné v trestním řízení v rámci prověřování navrhovatelova trestního oznámení zjišťují, kdo a kdy u Č. p. s. p., objednal distribuci tohoto letáku.

Navrhovatel dále uvedl, že k dalšímu porušení volebního zákona během 2. kola voleb do Senátu v předmětném volebním obvodu došlo tím, že Č. vykonávala ve dnech 27. a 28. října 2006 svou politickou agitaci v bezprostřední blízkosti objektu, kde probíhalo hlasování.

Č. vykonávala volební agitaci před Obchodní akademií a Hotelovou školou na adrese B. 519, T., v níž probíhalo hlasování pro volební okrsek č. 1.

Tímto jednáním Č. porušila § 16 odst. 6 volebního zákona, podle něhož v objektu, v němž je umístěna volební místnost, a v jeho bezprostředním okolí, je ve dnech, ve kterých v těchto objektech probíhá hlasování, zakázána volební agitace pro politické strany, politická hnutí, koalice a kandidáty.

Navrhovatel konečně tvrdí, že k porušení volebního zákona došlo během 2. kola voleb do Senátu ve volebním obvodu č. 38 – Mladá Boleslav tím, že ve volební místnosti na Městském stadionu v Mladé Boleslavi dne 28. 10. 2006 bylo hlasování ukončeno před 14. hodinou.

Předčasným uzavřením výše uvedené volební místnosti došlo k porušení § 1 odst. 4 volebního zákona, podle něhož volby do Parlamentu České republiky se na území České republiky konají ve dvou dnech, kterými jsou pátek a sobota. První den voleb začíná hlasování ve 14 hod. a končí ve 22 hod. Druhý den voleb začíná hlasování v 8 hod. a končí ve 14 hod.

Navrhovatel spatřuje naplnění druhého předpokladu pro vydání rozhodnutí o neplatnosti voleb a sice, že mezi zjištěnou protizákonností a zvolením druhého odpůrce existuje vztah, v těchto skutečnostech:

Ve druhém kole voleb navrhovatel získal o 4 850 hlasů méně než v 1. kole. značný pokles hlasů byl zapříčiněn zejména negativní volební kampaní spočívající v distribuci shora uvedeného letáku bezprostředně před a v průběhu 2. kola voleb. Navrhovatel dokládá toto tvrzení zejména výsledky voleb v jednotlivých obcích, o nichž ví, že v nich byl leták distribuován. V T. v 1. kole voleb získal 2 088 hlasů, ve 2. kole získal jen 1 639 hlasů. V M. H. v 1. kole získal 1 156 hlasů, ve 2. kole jen 1 884 hlasů. V obci T. v 1. kole získal 93 hlasů, ve 2. kole pouze 76 hlasů. V obci J. v 1. kole získal 35 hlasů a ve 2. kole pouze 27 hlasů. V obci B. v 1. kole získal 78 hlasů a ve 2. kole pouze 72 hlasů. Ve všech těchto místech byl šířen předmětný leták.

Druhý odpůrce ve 2. kole zvítězil jen o 332 hlasů, což odpovídá 1,09 % všech odevzdaných hlasů. Za této situace se lze důvodně domnívat, že jakékoli ze zjištěných porušení volebního zákona mohlo zapříčinit, že 4 850 voličů, kteří navrhovateli dali v 1. kole svůj hlas, ve 2. kole mu hlas neodevzdali. Zjištěná porušení zákona byla důvodem navrhovatelovy těsné prohry ve 2. kole voleb.

Navrhovatel tedy dovozuje, že na základě těchto skutečností je zřejmé, že mezi popsány porušeními volebního zákona a zvolením druhého odpůrce rozdílem pouhých 332 hlasů existuje příčinná souvislost.

Podle navrhovatele je splněn i třetí předpoklad pro rozhodnutí o neplatnosti voleb, neboť zjištěná porušení volebního zákona dosahují taková intenzity, že výrazně zpochybňují volbu druhého odpůrce.

K porušení volebního zákona distribucí předmětného letáku došlo bezprostředně před a v průběhu voleb. Proti nepravdivým tvrzením uvedeným v letáku se navrhovatel nemohl veřejně ohradit a uvést je na pravou míru. Nepravdivými výroky byl navrhovatel v očích potenciálních voličů úmyslně znevážen ve prospěch druhého odpůrce.

Volební agitace České strany sociálně demokratické propagující druhého odpůrce a poškozující navrhovatele, vykonávaná v den voleb v bezprostřední blízkosti volebních objektů, v nichž byly umístěny volební místnosti, rovněž výrazně ovlivnila potenciální voliče, kteří se v jejím důsledku rozhodli neodevzdat hlas pro navrhovatele, a to k prospěchu druhého odpůrce.

Předčasné uzavření volební místnosti na Městském stadionu v M. B. rovněž zpochybňuje výsledky 2. kola voleb, neboť nelze vyloučit, že v důsledku tohoto porušení zákona bylo odepřeno hlasování více osobám, které by pro navrhovatele odevzdaly své hlasy.

Navrhovatel v závěru uvádí, že s ohledem na těsný výsledek 2. kola voleb, kdy druhý odpůrce zvítězil pouze o 332 hlasů, je zřejmé, že všechna uvedená porušení volebního zákona dosahují takové intenzity, že jimi mohly být zkresleny výsledky voleb. V dané situaci je zřejmé, že uvedená porušení volebního zákona v konečném důsledku přinesla zvolení druhého odpůrce a naopak volební neúspěch navrhovatele.

Navrhovatel k návrhu připojil výsledky voleb do Senátu v obvodu č. 38 – M. B. a jmenný seznam zvolených kandidátů. Z těchto listin vyplývá to, co navrhovatel v návrhu uvedl, tedy že senátorem v tomto volebním obvodu byl zvolen druhý odpůrce, když ve 2. kole voleb získal 50,54 % hlasů.

Navrhovatel dále k návrhu připojil listinu (leták), která je na rubu nazvána „Proč se stydím za svého senátora“, na lici je nazvána „Proč se stydím za svého senátora MUDr. M.“; jako autor je uveden „J. H., občan a bývalý zaměstnanec nemocnice“. Autor v něm v podstatě uvádí, že nikdo nechtěl řešit jeho stížnosti, úředníci a někteří politici se mu ještě vysmívali. Klade otázku, koho zajímá názor obyčejného člověka a sám odpovídá, že „našeho senátora určitě ne.“ Autor dále upozorňuje na to, že navrhovatel byl zvolen do dozorčí rady mladoboleslavské nemocnice jako akciové společnosti a tím se dostal do „jasného střetu zájmů, když vědomě porušil zákon.“ Do dozorčí rady byl navrhovatel zvolen znovu, tedy opakovaně a vědomě porušil zákon „a nám občanům se opět vysmál.“ Autor klade otázku, kdo jiný, když už ne ani senátor, by se měl chovat slušně a měl

by především dodržovat zákony. Autor v závěru uvádí: „Chápu, že velice slušná odměna za výkon funkce člena dozorčí rady přijde vhod, ale jistě uznáte, že k platu senátora netřeba nic přidávat. Pan M. by měl buď zrušit ordinaci nebo odejít z dozorčí rady, pak by bylo vše v pořádku. Bohužel ke své ostudě tak neučinil a asi jen tak neučiní. Pracuje v Senátu, pracuje v ordinaci, pracuje v dozorčí radě. Není tedy divu, že nejen porušuje zákon, ale ještě nestíhá svou práci senátora. Pro nás za šest let ve své funkci nic neudělal. Děkuji vám za přečtení mého dopisu. Prosím uvědomte si, kdo nás chce znovu reprezentovat. Takového senátora nechci. Za takového senátora se stydím.“

V této souvislosti navrhovatel předložil několik „čestných prohlášení“ v nichž občané prohlašují, že tuto listinu obdrželi poštou; někteří uvádějí, že ji obdrželi dne 27. 10. 2006, jiní konkrétní datum nesdělili. Navrhovatel rovněž předložil kopii trestního oznámení, které v této souvislosti podal na neznámého pachatele, a protokol o trestním oznámení, který byl sepsán dne 1. 11. 2006 na Policii České republiky v M. B. pod č. j. ORMB-7094/ČJ-71-2006, a potvrzení K. nemocnice v M. B., že J. H. v této nemocnici podle dochovaných záznamů v uplynulých 40 letech nepracoval. Konečně ve vztahu k obsahu letáku předložil notářsky ověřený opis zápisu č. 7 z jednání valné hromady Oblastní nemocnice M. B., a. s., nemocnice S. kraje, konané dne 1.2.2006 v P. V této listině je mj. uvedeno, že valná hromada nemá námítky proti podnikání předsedy dozorčí rady MUDr. J. M., jako lékaře, v oboru provozu ortopedické ambulance.

Navrhovatel navrhl, aby byl vyžádán v této věci příslušný spis Policie ČR v M. B.

Ohledně nepřípustné volební agitace Č. předložil navrhovatel čestné prohlášení J. J., že dne 27. 10. 2006 v odpoledních hodinách vyfotografoval vůz Č. na náměstí Č. r. v T. v těsné blízkosti volební místnosti. Fotografie je k tomuto čestnému prohlášení přiložena.

L. V. v čestném prohlášení uvedla, že v den voleb, v pátek 27. 10. 2006, „zde stál na parkovišti u penzionu autobus s tlampačem a propagoval volbu p. J. a poškozoval p.dr. M. Rozdávali zde růže a volební místnost je od místa provádění volební agitace cca 50 m. Volební místnost byla v Hotelové škole, Ž. ul., T.“

O. V. v čestném prohlášení uvedl, že „den před volbami byla zde skupina členů Č., která propagovala zvolení p. J. Při této příležitosti rozdávali růže a koláčky.“

I. Š. v čestném prohlášení uvedla, že „v den voleb (pátek 27. 10. 2006) zde byla skupina členů Č., propagovala zvolení p. J. a rozdávali růže a koláčky.“

I. M. v čestném prohlášení uvedla: „V pátek 27. října 2006 mě nedaleko volební místnosti oslovil starší pán, abych šla volit p. J. a dal mi do ruky koláček s jeho portrétem. Stalo se to na náměstí Českého ráje v Turnově, při cestě od lékaře.“

F. P. v čestném prohlášení uvedl: „Viděl, jak projelo ulicí kolem volební místnosti auto s tlampačem Č. Slyšel jsem, co hlásili – výzva k volbě p. J. – nevolení p. M.“ N. M. v čestném prohlášení uvedla, že dostala do poštovní schránky shora uvedený leták a agitaci Č. slyšela v pátek 27. 10. 2006 asi v 10.30 hod. Přitom volební místnost byla v Hotelové škole v blízkosti penzionu.

B. J. v čestném prohlášení uvedl: „Jezdilo auto s tlampačem s výzvou k volbě pana J.“

Navrhovatel dodatečně, dne 27. 11. 2006 elektronickou poštou a dne 28. 11. 2006 poštou, předložil čestné prohlášení M. M., která uvedla, že dne 20. 10. 2006 a dne 27. 10. 2006 viděla a slyšela na M. náměstí v M. H. předvolební agitaci Č., která se odehrávala ve stánku umístěném v jihozápadní části náměstí, kde se též nacházejí dvě volební místnosti. Ve stánku Č. byly rozdávány růže a z ampliónu zaslechla písničku, jejíž text ji překvapil a nedopovídal vážnosti voleb. Pisatelka připojila text písničky a situační plánek M. náměstí s vyznačením volebních místností a stánku Č.

R. R. v čestném prohlášení uvedl totéž co M. M. a připojil fotografie umístění volební místnosti a stánku Č.

Ing. T. R. uvedl totéž, dodal, že mezi reprodukovanou hudbou p. J. v nahrávce přesvědčoval voliče. Vyhotovil rovněž jako přílohu nákres umístění stánku Č. a volební místnosti.

Navrhovatel rovněž dodatečně předložil zprávu o stavu vyšetřování o podezření ze spáchání trestného činu pomluvy. Zpráva byla vyhotovena Policií České republiky M. B. dne 23. 11. 2006 pod č. j. ORMB-4122/TC-71-2006 a v závěru se uvádí, že vyšetřováním se doposud nepodařilo zjistit konkrétní osobu, která by byla autorem letáku, nebo zadala jeho vypracování a distribuci a toto je předmětem dalšího šetření.

Ohledně předčasného uzavření volební místnosti uvedl Ing. M. H. v čestném prohlášení toto:

„Volební místnost na městském stadioně v M. B. byla uzavřena předčasně. Dostavil jsem se těsně před 14.00 a již mi nebylo umožněno volit. Sčítání hlasů již bylo v plném proudu. Po návratu do auta v rádiu hlásili 14 hodin.“

První odpůrce (Státní volební komise) ve vyjádření k návrhu uvedl, že Státní volební komise je volebním orgánem na úseku voleb do zastupitelstev obcí a její úkoly jsou vymezeny v ust. § 8 volebního zákona. Dohled nad dodržováním zákonnosti volební kampaně v jednotlivých obcích, v objektech, ve kterých je umístěna volební místnost a jejich bezprostředním okolí při volbách Senátu však Státní volební komisi nepřísluší. K předloženému návrhu se může Státní volební komise vyjádřit pouze z hlediska právní úpravy volební kampaně. V ust. § 16 odst. 2 volebního zákona je stanoveno, že volební kampaň musí probíhat čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech a politických stranách nebo koalicích, na jejichž kandidátních listinách jsou uvedeni, zveřejňovány nepravdivé údaje. Tuto úpravu je nutno chápat zřejmě jako jakýsi morální apel na jednotlivé kandidující subjekty, avšak s porušením citovaného ustanovení nespojuje volební zákon žádnou sankci.

Za pořádek ve volební místnosti a jejím bezprostředním okolí odpovídá, podle ust. § 20 volebního zákona, předseda okrskové volební komise a jeho pokyny k zachování pořádku a důstojného průběhu hlasování jsou závazné pro všechny přítomné. Pokud jde o dobu hlasování, citoval první odpůrce ust. § 1 odst. 4 a § 22 odst. 1 volebního zákona.

Druhý odpůrce ve vyjádření k návrhu navrhl jeho zamítnutí.

Druhý odpůrce uvedl, že má zato, že skutkové okolnosti případu jsou v návrhu vyličený jednostranně a návrh je celkově neprůkazný. Je založen především na zveličeném výkladu letáku, o jehož existenci neměl druhý odpůrce žádnou povědomost, a dále

na údajných čestných prohlášeních, jejichž přesný obsah nelze z návrhu zjistit. Podle názoru druhého odpůrce volební kampaň probíhala bez jakýchkoli excesů a k žádnému porušení volebního zákona v jejím průběhu nedošlo. Vyličení skutkového stavu je neúplné a i kdyby popsané okolnosti odpovídaly skutečnosti, nemohly způsobit, že navrhovatel nebyl zvolen.

Pokud jde o obsah letáku, nejsou uvedeny žádné nepravdivé údaje, neboť ani navrhovatel nepopírá, že vedle senátorské funkce souběžně vykonával a vykonává lékařskou praxi a také funkce člena dozorčí rady obchodní společnosti. Názor, že souběžný výkon těchto funkcí je ve vzájemném střetu zájmů, není „rozšiřováním vědomě nepravdivých informací“ a nemůže zakládat skutkovou podstatu porušení volebního zákona zveřejňováním nepravdivých informací nebo dokonce pomluvy podle trestního zákona.

V tomto letáku se tedy nerozšiřují nepravdivé informace, ale na základě nesporných skutečností se ve světle legitimních požadavků na oddělení veřejného zájmu od zájmů soukromých hodnotí chování kandidáta, na což má každý právo, jak konečně uznává i navrhovatel ve svém podání.

Tvrzení, že v den voleb probíhala volební agitace v bezprostřední blízkosti objektu, ve kterém byla umístěna volební místnost, jsou neprůkazná. Čestná prohlášení v tomto směru lze těžko uznat, tím spíše, že z bývalého volebního štábu není nikdo, kdo by si byl porušení zákona uvedeným způsobem jakkoli vědom. Mohou to potvrdit všichni členové osádky ozvučeného volebního vozidla, jejichž svědecký výslech před soudem se navrhuje jako důkaz.

Pokud jde o některá čestná prohlášení, ta se mohou týkat pouze přijetí letáku a zaznamenání pohybu volebního vozidla, nikoli údajného porušení zákazu volební agitace v den voleb v bezprostřední blízkosti volební místnosti. Tvrzení navrhovatele, že N. M. a L. V. sledovaly nepřipustnou volební agitaci v den voleb z penzionu v Ž. ulici č. 2032, nemůže odpovídat skutečnosti, protože z tohoto penzionu není možno prostor před volební místností vůbec pozorovat.

Obvinění z předčasného uzavření volební místnosti je od základu neopodstatněné a netýká se ani druhého odpůrce, ani politické strany, za kterou kandidoval. Ve sportovní hale v M. B. bylo umístěno šest volebních okrsků pod vzájemnou kontrolou a je nemyslitelné, že by volební místnost byla předčasně uzavřena. Druhý odpůrce navrhuje důkaz výsledkem svědků – předsedů a zapisovatelů jednotlivých okrskových komisí. Navrhuje rovněž, aby si soud vyžádal záznamy o průběhu voleb. Čestné prohlášení Ing. M. H., které navrhovatel uvádí jako důkaz, nutno v tomto kontextu považovat za nepravdivé. Je nevěrohodné i z toho důvodu, že Ing. H. byl uveden na kandidátce O., za kterou kandidoval navrhovatel.

Pokud se v návrhu tvrdí, že existuje vztah mezi zvolením druhého odpůrce a údajnou distribucí zmíněného letáku a že tento leták způsobil těsnou prohru navrhovatele ve druhém kole voleb, jde o povrchní a neodůvodněnou spekulaci. Z toho, co navrhovatel uvádí, nelze vyvodit žádnou přímou úměru mezi distribucí letáku a volebním neúspěchem. Druhý odpůrce tuto úvahu dokládá konkrétními číselnými údaji a uvádí, že s neúspěšnými kandidáty z prvního kola voleb byla dojednána podpora.

Druhý odpůrce nesouhlasí s tvrzením navrhovatele o intenzitě porušení volebního zákona. Nelze se ztotožnit se závěrem navrhovatele, že distribuce letáku a údajná agitace v den voleb jsou faktory takové intenzity, že výrazně zpochybnilly volbu druhého odpůrce. Pokud navrhovatel tvrdí, že nelze vyloučit, že v důsledku předčasného uzavření volební

místnosti na Městském stadionu v M. B. bylo odepřeno hlasování více osobám, které by byly bývaly pro navrhovatele odevzdaly své hlasy, jde již o čirou spekulaci. Druhý odpůrce uvádí, že žádný leták, který uvádí pravdivé údaje o minulých či současných funkcích, které kandidát současně zastává, nemůže být charakterizován jako prostředek „úmyslného znevážení kandidáta v očích voličů“, a není jasné, jak by býval chtěl navrhovatel vyvracet, že tomu tak není.

Intenzita působení tohoto letáku jako prostředku volebního boje je tudíž nepatrná a navrhovatel je na omylu, pokud by se domníval, že voliči v současné době v záplavě jiných informací přisoudí jednomu distribuovanému listu tohoto druhu fatální význam pro svůj postoj vůči kandidátovi, kterého volili v prvním kole. Současně nelze předpokládat, že by na jeho základě dokonce svůj hlas předali druhému odpůrci jako představiteli přímého politického protivníka.

Druhý odpůrce znovu zopakoval, že nemá žádné povědomí o údajné nedovolené volební agitaci v T.

Druhý odpůrce má zato, že v daném případě nebyl splněn ani jeden z předpokladů pro prohlášení voleb za neplatné, resp. že k porušení zákona v daném případě vůbec nedošlo, a že pokud by k němu došlo způsobem uváděným v návrhu, nelze mu přičítat takovou intenzitu, která by volbu navrhovatele výrazně zpochybňovala nebo by dosahovala takového stupně, že je možno důvodně se domnívat, že pokud by k protizákonnému jednání nedošlo, nebyl by druhý odpůrce zřejmě vůbec zvolen.

Nejvyšší správní soud projednal návrh a posoudil jej takto:

Především se předesílá, že nebylo možno přihlédnout k doplnění, které navrhovatel zaslal Nejvyššímu správnímu soudu elektronickou poštou dne 27. 11. 2006 a poštou dne 28. 11. 2006, protože lhůta pro podání návrhu na neplatnost voleb skončila dne 10. 11. 2006. Je nepochybné, že lhůta, v níž je třeba návrh podat, se vztahuje i na uvedení všech skutkových a/nebo právních důvodů, z nichž navrhovatel shledává volby neplatnými. Návrh totiž není tvořen pouze procesním nárokem, tedy uvedením toho, čeho se navrhovatel domáhá, ale též tvrzením důvodů, z nichž se domáhá určitého soudního výroku (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2004, sp. zn. Vol 13/2004).

Podle ust. § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), za podmínek stanovených zvláštními zákony může se občan, politická strana nebo nezávislý kandidát anebo sdružení nezávislých kandidátů a sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů návrhem domáhat rozhodnutí soudu o neplatnosti voleb nebo neplatnosti hlasování anebo neplatnosti volby kandidáta. Tímto zvláštním zákonem je i volební zákon.

Podle ust. § 87 odst. 2 volebního zákona podáním návrhu na neplatnost hlasování, neplatnost voleb nebo neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu podle zvláštního právního předpisu každý občan zapsaný do stálého seznamu ve volebním okrsku, kde byl senátor volen, každá politická strana, politické hnutí, koalice nebo nezávislý kandidát, jejichž přihláška k registraci ve volebním obvodu byla pro volby do Senátu zaregistrována. Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí.

Podle ust. § 88 odst. 2 volebního zákona je k řízení příslušný Nejvyšší správní soud.

Vzhledem k tomu, že návrh byl podán včas a splňoval i další podmínky stanovené zákonem, Nejvyšší správní soud tento návrh meritorně projednal, avšak jako nedůvodný jej zamítl.

Podstata námitek navrhovatele spočívá v tvrzení, že

- a) v průběhu druhého kola voleb do Senátu byl mezi voliči šířen leták „Proč se stydím za svého senátora“, jehož obsah navrhovatel považuje za nepravdivý a pomlouvačný; leták byl šířen v době, kdy se již proti jeho obsahu nemohl bránit;
- b) v době druhého kola voleb do Senátu Česká strana sociálně demokratická prováděla zákonem zakázanou volební agitaci v bezprostředním okolí volební místnosti;
- c) v jedné z volebních místností bylo hlasování ukončeno dříve než zákon připouští.

Pro právní posouzení věci je klíčové ust. § 87 odst. 4 volebního zákona, podle něhož návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb.

Pokud jde o způsob vedení volební kampaně, ust. § 16 odst. 2 volebního zákona stanoví, že volební kampaň musí probíhat čestně a poctivě, zejména nesmí být o kandidátech a politických stranách nebo koalicích, na jejichž kandidátních listinách jsou uvedeni, zveřejňovány nepravdivé údaje.

Shora uvedený leták „Proč se stydím za svého senátora“ byl nepochybně součástí volební kampaně. K jeho obsahu Nejvyšší správní soud poznamenává, že údaj o tom, že navrhovatel je členem dozorčí rady obchodní společnosti, je pravdivý a ani navrhovatel jeho pravdivost nepochybně.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu je obsahem tohoto letáku zejména kritika práce navrhovatele jako senátora v uplynulém funkčním období. Takové vyjádření (kritika) je nesporně v rámci svobody projevu (čl. 17 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) a v rámci práva vyjadřovat své názory (čl. 17 odst. 2 Listiny) přípustné.

Ke specifikům obsahu volební kampaně se vyjádřil Ústavní soud v nálezu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04, který byl uveřejněn pod č. 140/2005 Sb., takto: „*Pokud jde o obsah volební kampaně, jsou voličům často velmi emocionální a vyostřenou formou předkládány argumenty, které mají ovlivnit jejich volební chování a rozhodnutí, koho budou volit. Smyslem volební kampaně v pluralitní demokracii však je nepochybně také to, aby byly posouzeny i ty nejkontroverznější otázky programu politických stran a kandidátů obecně, tak i jejich osobních vlastností a způsobilosti zastávat zvolenou funkci. Jen v takovém případě budou moci voliči rozhodovat se znalostí věci a jen tak může být naplněna ústavní zásada, podle které je lid zdrojem veškeré státní moci. Pokud volební zákon hovoří o požadavku čestného a poctivého vedení volební kampaně, má tím na mysli to, co se dříve označovalo jako čistota voleb (srov. § 56 odst. 1 zákona č. 75/1919 Sb., řád volební v obcích republiky Československé). Nelze však tyto pojmy vykládat z hlediska soukromého práva a obecné morálky, neboť jde o jejich použití v podmínkách volební kampaně, která není ničím jiným než bojem o hlasy voličů. Jeho negativní projevy lze regulovat, nelze je však zákonem vyloučit.*“

Podle názoru Nejvyššího správního soudu se obsah letáku pohybuje v mezích, které Ústavní soud ve shora uvedeném nálezu vytýčil.

Pokud jde o tvrzenou volební agitaci Č. v den voleb do Senátu v bezprostředním okolí volební místnosti, je třeba odkázat na ust. § 14e odst. 3 věta první volebního zákona. Podle tohoto ustanovení každá politická strana, politické hnutí nebo koalice, jejichž kandidátní listina pro volbu do Poslanecké sněmovny byla registrována ve volebním kraji, jehož součástí je volební okrsek, a každá politická strana, politické hnutí a koalice i nezávislý kandidát, jejichž přihláška k registraci byla zaregistrována pro volby do Senátu ve volebním obvodu, jehož součástí je volební okrsek, může delegovat nejpozději do 30 dnů přede dnem voleb 1 člena a 1 náhradníka do okrskové volební komise.

Smyslem tohoto ustanovení nepochybně je, aby členové okrskové volební komise, která je složena ze zástupců odlišných politických stran, „hlídali“ navzájem řádný průběh voleb v konkrétním volebním okrsku.

Podle ust. § 20 volebního zákona za pořádek ve volební místnosti a jejím bezprostředním okolí odpovídá předseda okrskové volební komise nebo předseda zvláštní volební komise. Jeho pokyny k zachování pořádku a důstojného průběhu hlasování jsou závazné pro všechny přítomné.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu je třeba při posuzování tohoto bodu návrhu vyjít z toho, že pokud kdokoli zjistí porušení volebního zákona, je jeho povinností ihned zasáhnout, tedy informovat o tomto porušení okrskovou volební komisi, resp. předsedu této komise. V návrhu se ani netvrdí, že by volební komise byla někým upozorněna na porušení volebního zákona či že by její předseda činil nějaká opatření ve smyslu ust. § 20 volebního zákona. Pokud se tak nestalo, nelze již v tomto návrhu relevantně tvrdit porušení volebního zákona v uvedeném směru (princip subsidiarity).

K tvrzenému předčasnému uzavření jedné volební místnosti, jak je v čestném prohlášení popisuje Ing. M. H., Nejvyšší správní soud uvádí:

I kdyby k tomuto předčasnému uzavření volební místnosti došlo tak, jak je popisuje Ing. H., nemohlo by to mít vliv na výsledek voleb, protože Ing. H. ani netvrdí, že by se zde nacházeli další voliči mimo něj, kteří chtěli volit a nebylo jim to umožněno. V této souvislosti je třeba upozornit, že rozdíl hlasů v neprospěch navrhovatele ve 2. kole voleb činil 332.

Pokud ing. H. zjistil porušení volebního zákona způsobem, který v čestném prohlášení uvádí, bylo opět jeho povinností zasáhnout a upozornit na toto porušení předsedu okrskové volební komise. Jestliže se tak nestalo, opět nelze v tomto návrhu, s ohledem na princip subsidiarity, relevantně tvrdit porušení volebního zákona.

V závěru Nejvyšší správní soud ještě jednou odkazuje na shora citovaný nálezk Ústavního soudu: *„Naše volební soudnictví nezná absolutní vady volebního řízení (tzv. absolutní zmatky volebního řízení), tj. takové porušení ustanovení volebního předpisu, které by mělo za následek automatické zrušení voleb, volby kandidáta nebo hlasování. Všechny možné vady a pochybení je v tomto smyslu třeba považovat za relativní a jejich význam je třeba poměřovat jejich dopadem na výsledek voleb do zastupitelského orgánu jako takového nebo na výsledek volby konkrétního kandidáta, popř. na výsledek hlasování, a to podle principu proporcionality. Řízení je tedy založeno na ústavním principu ochrany rozhodnutí, které vzešlo z vůle většiny vyjádřené svobodným rozhodováním a respektujícím práva menšiny... Z toho třeba dovodit, že rozhodnutí voličů jako suveréna může soudní moc*

změnit jen ve výjimečných případech, kdy vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a byl by zvolen jiný kandidát. “

Nejvyšší správní soud, aniž považoval za nezbytné doplňovat řízení důkazy navrženými navrhovatelem a druhým odpůrcem, dospěl k závěru, že v projednávané věci nedošlo k porušení volebního zákona, které by mohlo zásadně zpochybnit výsledky voleb a které by důvodně zavdávaly příčinu k pochybnostem o tom, zda volba kandidáta a její výsledky jsou projevem skutečné vůle voličů. Nejvyšší správní soud proto posoudil podaný návrh jako nedůvodný a zamítl jej.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 93 odst. 4 s. ř. s., podle něhož ve věcech volebních žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. listopadu 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu